

WPROWADZENIE

Kolejny trzeci tom „Studiów Humanistyczno-Społecznych” zawiera artykuły odnoszące się chronologicznie do XIX i XX w. Są one w większości poświęcone przeszłości regionu świętokrzyskiego i – co trzeba również podkreślić – zostały oparte przede wszystkim na niewykorzystanych lub wykorzystanych w ograniczonym stopniu źródłach archiwalnych. Zaprezentowanie ich w tym tomie bez wątpienia wpłynie na wzbogacenie wiedzy o przeszłości opisywanego regionu.

Tom otwiera artykuł autorstwa Mariusza Nowaka pt. *Działalność społeczno-ekonomiczna Andrzeja Deskura, właściciela Sancygniowa, w drugiej połowie XIX wieku*. Autor opisuje postać właściciela ziemskiego z drugiej połowy XIX w., który nie tylko modernizował swoje majątki, ale prowadził także pracę społeczną w środowisku wiejskim.

O działalności uzdrowiska w Solcu na początku pierwszej wojny światowej pisze Patrycja Zatorska. Z kolei Emil Stan i Barbara Szabat prezentują artykuł zatytułowany *Geneza i przebieg pierwszego powszechnego spisu ludności Cesarstwa Rosyjskiego z 1897 roku w guberni kieleckiej*. Autorzy słusznie podkreślają małą wiarygodność „obzorów”, którymi były sprawozdania roczne składane przez gubernatorów poszczególnych guberni władzom centralnym.

Walka o język polski w szkole w okresie rewolucji 1905–1907 na przykładzie Chęcina to temat rozważany przez Damiana Chaję. Autor najpierw przedstawił stan oświaty w Chęcinach, a następnie, wykorzystując w znacznej mierze źródła archiwalne, opisał przebieg strajku szkolnego.

W kolejnym artykule Tomasz Pindral omówił *Rozwój sieci drogowej powiatu kieleckiego w okresie międzywojennym (1918–1939) na tle sporu kompetencyjnego o jej utrzymanie w 1921 roku*. Ponadto w tomie zamieszczone zostały także teksty: Ireneusza Cioska *Struktura, kompetencje i działalność samorządu gmin wiejskich w województwie kieleckim w latach 1918–1926* oraz Dariusza Burasa *Działalność kontrwywiadowcza Policji Państwowej w województwie kieleckim w latach 1919–1939*.

Prezentowany tom zamyka tekst autorstwa Jerzego Gapysa, wpisujący się w badania nad dziejami historii medycyny, która po pewnej zapaści w latach dziewięćdziesiątych XX w. zaczyna na nowo budzić zainteresowanie wśród historyków. Tematem rozważań autora stała się *Epidemia czerwonki na terenie*

Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1945 w świetle dokumentów Rady Głównej Opiekuńczej.

W oddawanym do rąk Czytelników tomie zamieszczone zostały również recenzje wydawnicze i sprawozdania.

Wojciech Saletra
Kielce